

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 83/08-22

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 17. apríla 2008 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Jána Lubyho o sťažnosti obchodnej spoločnosti K., s. r. o., P., zastúpenej konateľom I., s. r. o., K., advokátom Mgr. I. I., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 166/03 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo obchodnej spoločnosti K., s. r. o., na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 166/03 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Bratislava II prikazuje, aby vo veci vedenej pod sp. zn. 18 C 166/03 konal bez zbytočných prietahov.

3. Obchodnej spoločnosti K., s. r. o., p r i z n á v a finančné zadost'učinenie v sume 40 000 Sk (slovom štyridsaťtisíc slovenských korún), ktoré jej je Okresný súd Bratislava II p o v i n n ý zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Bratislava II j e p o v i n n ý uhradiť obchodnej spoločnosti K., s. r. o., trovy právneho zastúpenia v sume 8 011 Sk (slovom osemtisícjedenásť slovenských korún) na účet jej právneho zástupcu I., s. r. o., K., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 25. februára 2008 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti K., s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej konateľom I., s. r. o., K., advokátom Mgr. I. I., v ktorej namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 166/03.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka sa návrhom doručeným okresnému súdu 22. decembra 2003 domáha ochrany dobrej povesti a bezplatného uverejnenia opravy a ospravedlnenia v denníku NOVÝ ČAS proti jeho vydavateľovi, spoločnosti RINGIER SLOVAKIA, a. s., ako odporcovi v 1. rade a proti jeho vtedajšiemu šéfredaktorovi V. M. ako odporcovi v 2. rade. Okresný súd urobil prvý úkon vo veci 12. septembra 2006, keď vyzval sťažovateľku na zaplatenie súdneho poplatku a po jeho zaplatení nariadil pojednávanie na 13. december 2006. Ďalší úkon urobil 17. mája 2007, keď dožiadal Okresný súd Prešov o vykonanie výsluchu sťažovateľky a v nasledujúcom období uskutočnil tri pojednávania (10. októbra 2007, 26. novembra 2007 a 28. januára 2008). Podľa názoru sťažovateľky je postup okresného súdu poznačený zbytočnými priet'ahmi, a preto žiada, aby ústavný súd takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky bolo porušené v konaní Okresného súdu Bratislava II sp. zn. 18 C 166/03.

Okresnému súdu Bratislava II sa prikazuje, aby vo veci sp. zn. 18 C 166/03 konal bez zbytočných prietáhov.

Okresný súd Bratislava II je povinný zaplatiť sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie vo výške 100 000 Sk a nahradiť sťažovateľovi trovy súdneho konania s tým, že trovy konania uhradí priamo na účet právneho zástupcu sťažovateľa číslo (...) vedený v (...), všetko do dvoch mesiacov odo dňa právoplatnosti tohto nálezu.“

Ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval a uznesením č. k. IV. ÚS 83/08-11 zo 6. marca 2008 ju prijal na ďalšie konanie. Na výzvu ústavného súdu právny zástupca sťažovateľky a predsedníčka okresného súdu oznámili, že netrvajú na konaní ústneho pojednávania. Ústavný súd preto so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, ktoré vzhľadom na charakter konania nemohlo prispieť k ďalšiemu objasneniu veci.

Predsedníčka okresného súdu vo vyjadrení k sťažnosti uviedla:

„Po oboznámení sa s jej obsahom, ako aj obsahom predmetného spisu navrhujem, aby ústavný súd rozhodol, že právo sťažovateľky na súdnu ochranu a spravodlivý proces v konaní porušené nebolo a nepriznal sťažovateľke ňou žiadané finančné odškodnenie.

V prejednávanej veci aj keď nejde o právne zložitú vec, ide o žalobu ktorou sa domáha navrhovateľ ochrany dobrej povesti podľa § 19b Občianskeho zákonníka a súčasne o bezplatné zverejnenie opravy podľa Zákona č. 81/1966 Zb. o periodickej tlači. Dĺžka konania je ovplyvnená aj skutočnosťou, že zabezpečenie a vykonanie dôkazov sa realizuje aj cestou dožiadaných súdov, ako to vyplýva z pripojeného spisu.“

Zo spisu okresného súdu sp. zn. 18 C 166/03 ústavný súd zistil nasledovný priebeh konania:

Sťažovateľka doručila žalobu o ochranu dobrej povesti a o bezplatné uverejnenie opravy v denníku NOVÝ ČAS faxom 22. decembra 2003, originál žaloby bol okresnému súdu doručený 29. decembra 2003.

Okresný súd listom z 12. septembra 2006 vyzval odporcov, aby sa vyjadrili k žalobe a sťažovateľku vyzval na zaplatenie súdneho poplatku. Prípisom z 3. októbra 2006 okresný súd urgoval vyjadrenie odporcov. Na prvé pojednávanie uskutočnené 13. decembra 2006 sa účastníci nedostavili, neprítomnosť sťažovateľky ospravedlnil jej právny zástupca z dôvodu pracovnej zaneprázdnenosti.

Prípisom z 30. januára 2007 okresný súd urgoval zaslanie písomného stanoviska podľa obsahu zápisnice z pojednávania a predloženie návrhov na dokazovanie a od právneho zástupcu sťažovateľky aj predloženie originálu výtlačku novín. Prípisom z 3. apríla 2007 okresný súd urgoval splnenie predošlej výzvy pod hrozbou uloženia poriadkovej pokuty. Podaním z 19. apríla 2007 právny zástupca sťažovateľky navrhol, aby boli konatelia sťažovateľky vypočutí prostredníctvom Okresného súdu Prešov. Na základe dožiadania okresného súdu zo 17. mája 2007 Okresný súd Prešov predvolal konateľa sťažovateľky na výsluch na 11. jún 2007, právny zástupca sťažovateľky však požiadal o jeho odročenie, a preto sa výsluch uskutočnil 14. júna 2007, na ktorom konateľ sťažovateľky nebol prítomný a na otázky odpovedal jej právny zástupca. Na základe návrhu sťažovateľky Okresný súd Prešov vypočul 28. júna 2007 svedkyňu. Po vybavení dožiadania okresný súd nariadil pojednávanie na 10. október 2007, na ktorom sa napriek predvolaniu nezúčastnila ani sťažovateľka ani jej právny zástupca. Ďalšie pojednávanie sa uskutočnilo 26. novembra 2007.

Okresný súd 15. januára 2008 na návrh sťažovateľky dožiadal Mesto P., Stavebný úrad, o poskytnutie informácií ohľadne kontroly týkajúcej sa sťažovateľky. Ostatné pojednávanie sa uskutočnilo 28. januára 2008, na ktorom právna zástupkyňa sťažovateľky predložila návrh na pripustenie zámeny odporcu v 2. rade a na zmenu žalobného návrhu. Prípisom z 5. marca 2008 okresný súd žiadal právneho zástupcu odporcov o vyjadrenie, či odporcovia súhlasia s navrhovanou zámenou.

II.

Sťažovateľka sa svojou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (I. ÚS 76/03, II. ÚS 219/04, IV. ÚS 365/04).

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietáhom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, IV. ÚS 17/08) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria považuje ústavný súd aj povahu prerokovávanej veci. Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

1. Predmetom posudzovaného konania je žaloba na ochranu dobrej povesti právnickej osoby. Takéto konanie nemožno hodnotiť ako právne zložité, čo potvrdila aj predsedníčka okresného súdu vo vyjadrení k sťažnosti. Z konkrétnych okolností veci nevyplýva ani mimoriadna skutková zložitosť, a preto ústavný súd konštatuje, že doterajšia dĺžka súdneho konania nebola ovplyvnená jeho zložitosťou. Povaha prerokovávanej veci si pritom vyžaduje osobitnú rýchlosť konania (I. ÚS 141/05).

2. Ďalším kritériom pri vyhodnocovaní, či v uvedenom konaní došlo k zbytočným prietáhom, bolo správanie sťažovateľky ako účastníčky súdneho konania. Ústavný súd

zistil, že sťažovateľka prispela k namietanej dĺžke súdneho konania, keď včas (pri podaní návrhu) nezaplatila súdny poplatok, nezúčastnila sa na prvom pojednávaní (13. decembra 2006), na ďalšie pojednávanie (10. októbra 2007) sa nedostavil ani jej právny zástupca a sťažovateľka si nesplnila povinnosť uloženú na prvom pojednávaní, aby predložila návrh na vykonanie dokazovania, keď na výzvu odpovedala až po druhej urgencii pod hrozbou uloženia poriadkovej pokuty. Na tieto okolnosti ústavný súd prihliadol pri rozhodovaní o výške finančného zadosťučinenia.

3. Tretím kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval existenciu zbytočných prietáhov v namietanom konaní, bol postup okresného súdu.

Dosiaľ trvá súdne konanie takmer štyri roky a štyri mesiace a väčšia časť tohto obdobia, a to dva roky a deväť mesiacov (od začatia konania do realizácie prvých úkonov okresného súdu, ktorými boli výzva na zaplatenie súdneho poplatku a zaslanie návrhu odporcom), je poznačená nečinnosťou okresného súdu, keď bez akejkoľvek zákonnej prekážky nevykonával vo veci sťažovateľky žiadne procesné úkony.

V nasledujúcej etape konania už ústavný súd nezistil nečinnosť okresného súdu, pričom akceptoval jeho vysvetlenie, že dĺžka konania je ovplyvnená aj tým, že zabezpečenie a vykonanie dôkazov sa realizuje prostredníctvom dožiadaného súdu, a to na návrh sťažovateľky.

Vzhľadom na to, že povaha veci si vyžaduje osobitnú rýchlosť konania, ústavný súd dospel k záveru, že zistená nečinnosť okresného súdu má povahu zbytočných prietáhov, a preto rozhodol, že okresný súd svojím postupom porušil základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

III.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva alebo slobody došlo právoplatným

rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo alebo slobodu porušil, aby vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd zároveň na žiadosť osoby, ktorej práva boli porušené, rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

Namietané konanie nebolo do času rozhodovania ústavného súdu o sťažnosti skončené, a preto ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby vo veci vedenej pod sp. zn. 18 C 166/03 v ďalšom období konal bez zbytočných prietahov.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd zároveň na žiadosť osoby, ktorej práva boli porušené, rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia. Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Sťažovateľka žiada, aby jej bolo priznané finančné zadosťučinenie 100 000 Sk s poukazom na dĺžku konania a skutočnosť, že jej nebola poskytnutá rýchla a účinná ochrana jej práv.

Pretože ústavný súd nepovažoval za primerané konkrétnym okolnostiam prípadu vysloviť len porušenie základného práva sťažovateľky, rozhodol aj o priznaní finančného zadosťučinenia. Pri rozhodovaní o sume finančného zadosťučinenia sa riadil zásadami spravodlivosti a zohľadnil dĺžku posudzovaného konania, zistené obdobie zbytočných prietahov, ale aj podiel sťažovateľky na predĺžení konania a dospel k záveru, že v danom prípade bude primerané všetkým okolnostiam prípadu priznať sťažovateľke finančné zadosťučinenie v sume 40 000 Sk.

Napokon ústavný súd rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v súvislosti s právnym zastúpením v konaní pred ústavným súdom. Právny zástupca ich náhradu uplatnil za dva úkony právnej pomoci vrátane dane z pridanej hodnoty, spolu v sume 8 011 Sk (slovom osemtisícjedenásť slovenských korún). Ústavný súd priznal trovy právneho zastúpenia v uplatnenej sume, t. j. 8 011 Sk, za dva úkony

právnej pomoci podľa § 1 ods. 3, § 11 ods. 2, § 14 ods. 1 písm. a) a c), § 16 ods. 3 a § 18 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov.

Trovy konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poriadku), tak ako to je uvedené vo výroku rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. apríla 2008